

บทความจากวิทยานิพนธ์เพื่อการเผยแพร่

ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) แนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

(ภาษาอังกฤษ) A GUIDELINE OF ADVANTAGEOUS SURROUNDING CONTRIBUTE TO THE LEARNING PROCESSES OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PHRANAKHON SI AYUTTHAYA EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาไทย) ยูวดี ดาวดวงน้อย

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาอังกฤษ) YUVADEE

DAODUANGNOI

ABSTRACT

The purposes of the research were to study the guidelines development, the appropriateness, and the possibility of the guidelines to build the climate affecting the learning processes of schools under the office of Phranakhon Si Ayutthaya Educational Area 2. The samples were divided into 3 groups: 1) 5 academics experts, 2) 21 educational experts, and 3) 150 school administrators and 335 teachers, The research instrument was questionnaires. Statistical analysis was employed by median, Inter Quartile range, means, and standard deviation.

The findings indicated as follows:

1. two constitutions within seventy - four items of the developed guidelines were consistent with the contents, structures and the academic principles such as 1) twenty-three items of mental constitutions and 2) fifty-one items of physical constitutions.

2. two constitutions within seventy - four items were suitable, such as 1) mental constitutions like care, kindness and close relationship between students and teachers, 2) physical

constitutions like the documents and material management of the administrators to serve the teachers, the curriculum in accordance with the local needs and the curriculum development.

3. two constitutions within seventy – four items were feasible, such as 1) mental constitutions like the good performance of the teachers, the politeness of the teachers showing to the students and relevant people and 2) physical constitutions like the classroom researches of the teachers and media promotion of the administrators.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทาง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน และครูผู้สอน จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาการ ทั้ง 2 องค์ประกอบ 74 รายการ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านจิตใจ ประกอบด้วย 23 รายการ 2) องค์ประกอบด้านกายภาพ ประกอบด้วย 51 รายการ

2. ความเหมาะสมของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความเหมาะสม ทั้ง 2 องค์ประกอบ 74 รายการ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านจิตใจ เช่น ครูให้ความรัก ความเมตตา และเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิด ฯลฯ และ 2) องค์ประกอบด้านกายภาพ เช่น ผู้บริหารและครูวิชาการจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรบริการแก่ครูผู้สอน โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ ฯลฯ

3. ความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า มีความเป็นไปได้ ทั้ง 2

องค์ประกอบ 74 รายการ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านจิตใจ เช่น ครูประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทุกคน ครูพูดจาสุภาพกับนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ฯลฯ และ 2) องค์ประกอบด้านกายภาพ เช่น ครูมีการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารส่งเสริมการผลิตสื่อของครู ฯลฯ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้พัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีมาตรฐานสุขภาพที่สูงขึ้น ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและพัฒนาส่งเสริมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม โดยให้สถานศึกษาจัดบริเวณรอบ ๆ ให้เกิดความร่มรื่น เป็นระเบียบ สวยตา สวยใจ และการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญเกิดกิจกรรมร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดบรรยากาศการส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะบรรยากาศสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน (พนัส หันนาคินทร์. 2538 : 6) ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติ มาตรา 39 ที่ว่า กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542ข : 6)

การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนตลอดจนวิธีต่าง ๆ ในการสอนของครู จึงมีความสำคัญมาก เพราะถ้าเราไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยทางด้านร่างกาย และจิตใจแล้วเรื่องอื่น ๆ ก็ไม่สามารถช่วยการเรียนรู้ ของเด็กได้เลยในการปฏิรูปการศึกษาพบว่า คุณภาพด้านการศึกษาที่ผ่านมา มีสภาพที่น่าเป็นห่วง เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ มาตรฐานการศึกษาของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย ด้วยกันอยู่ในระดับต่ำอยู่มาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 23) ทำให้ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ซึ่งกล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพซึ่งหมายถึง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงสอดคล้อง กับชีวิตจริงในมาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และอำนวยความสะดวก

ความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 81 – 85) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เหมาะสม ซึ่งมีผลช่วยทำให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ บรรยากาศของโรงเรียน เป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แล้วส่งผลถึงความรู้สึกของบุคคล เป็นสภาพการณ์ที่ไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้ แต่เป็นภาพสะท้อนความรู้สึกของบุคคล เมื่อคนได้ปะทะกับบรรยากาศแล้วเกิดความรู้สึกที่ดีมักเรียกว่า “บรรยากาศดี” ขณะเดียวกันเมื่อปะทะกับบรรยากาศที่ไม่ดีก็เรียกว่า “บรรยากาศไม่ดี” (โกวิท วรพิพัฒน์. 2539 : 7)

โรงเรียนที่มีบรรยากาศดีทั้งในด้านองค์การและด้านกายภาพ จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจภูมิใจ อบอุ่นใจ สบายใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากมาโรงเรียน นักเรียนอยากมาเรียนหนังสือเพื่อรับความรู้ ครูอยากมาโรงเรียน อยากถ่ายทอดความรู้ ให้กับนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียนเปรียบเสมือนครูที่พูดไม่ได้ แต่มีอิทธิพลในการเสริมสร้าง ความคิด จิตใจ จินตนาการ และคุณธรรมอันพึงประสงค์ได้ (โกวิท วรพิพัฒน์. 2539 : 7) ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในโรงเรียน 1) ช่วยส่งเสริมให้การเรียนดำเนินไปอย่างราบ 2) ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยแก่ผู้เรียน เช่น ห้องเรียนสะอาด โต๊ะ เก้าอี้ เรียบร้อย มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ต่อกันนักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว 3) ช่วยเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น แสงสว่างเหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมกับวัย และรูปร่างของเด็ก 4) ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความสนใจในบทเรียน 5) ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และ 6) ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการมาโรงเรียน

แนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้นักเรียนทุกคนได้รับการบริการทางการศึกษาโดย 1) ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดตามความแตกต่างของแต่ละคน 2) ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) ได้เรียนรู้ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ได้เรียนรู้โดยผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และ มีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและ

แหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) ได้เรียนรู้ทุกเวลา ทุกสถานที่โดยมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542ข : 21-22)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า แต่ละสถานศึกษาจะต้องจัดการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสมและสามารถเอื้อประโยชน์ ต่อการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนถึงแม้ว่าสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล จะดำเนินการตามคู่มือการปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 69) จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะต้องศึกษาแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จึงได้จัดทำโครงการการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 และต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี จนถึง ปีงบประมาณ 2551 โดยมุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2549 : 1)

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ดีในโรงเรียนจึงนำมาศึกษาค้นคว้า เพื่อจะได้นำมาปรับปรุง และพัฒนาในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ชั้นศึกษาแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของหน่วยงานและนักวิชาการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามฉบับที่ 1 โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง

2. ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามฉบับที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมค่ามัธยฐาน > 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 จึงถือว่ารายการนั้นมีความเหมาะสม

3. ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามฉบับที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย > 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 จึงถือว่ารายการนั้นมีความเป็นไปได้สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวิธีดำเนินการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาการ ทั้ง 2 องค์ประกอบ 74 รายการ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านจิตใจ ประกอบด้วย 23 รายการ เช่น ครูให้ความรัก ความเมตตา และเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิด ครูประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทุกคน ครูพูดจาสุภาพ กับนักเรียนและ ผู้เกี่ยวข้อง 2) องค์ประกอบด้านกายภาพ ประกอบด้วย 51 รายการ เช่น ผู้บริหารและครูวิชาการจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร บริการแก่ครูผู้สอน โรงเรียนมีหลักสูตร สถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่การสอนอยู่เสมอ

2. ความเหมาะสมของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสม จำนวน 2 องค์กรประกอบ 74 รายการ

3. ความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่ามีความเป็นไปได้ จำนวน 2 องค์กรประกอบ 74 รายการ

อภิปรายผล

จากผลวิจัยสรุปแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งสรุปเป็น ประเด็นหลัก คือ

1. องค์กรประกอบด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2542 : 81 – 87) และ ประพันธ์ สุขโต (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า แนวทางในการพัฒนาบรรยากาศในโรงเรียน ผู้บริหารควรให้บุคลากรทุกคน มีโอกาสร่วมกันคิด ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และให้โอกาสในการทำงานร่วมกันเพื่อความสำเร็จของงานที่ดี

2. องค์กรประกอบด้านกายภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียงชัย จงพิพัฒนสุข (2543 : 53) ; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 4 – 17) และภาวนา โนนทวงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ บรรยากาศด้านจิตใจ และบรรยากาศด้านร่างกาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2542ก : 17-18) ; สุนทรี ดวงทิพย์ (2543 : บทคัดย่อ) ; ฮาฟฟินส์ (Haffhines. 1984 : 705A) และวินัย แสงแก้ว (2545 : 73) พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารที่สามารถนำสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน และผู้บริหารควรจะต้องแสดงพฤติกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยต้องคำนึงถึงภารกิจที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม มีองค์ประกอบ คือ ผู้สอน บรรยากาศในห้องเรียน ผู้เรียน และ รูปแบบการสอน พฤติกรรมครู ครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด และการจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี การจัดห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีส่วนช่วยเสริมสร้างบรรยากาศ ให้ผู้เรียนมีความอบอุ่น สบายใจเป็นกันเองเหมือนอยู่บ้าน เกิดความสนใจ กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็นยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 2 องค์ประกอบ 74 รายการ ไปใช้ทดลองในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยเห็นความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศกำกับติดตามแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรมีการชี้แจงประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ และตระหนักมองเห็นคุณค่าความสำคัญของแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวทางการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ไปปฏิบัติในหน่วยงาน

2.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาของสถานศึกษา เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่เคยทดลองใช้ ควรศึกษาวิจัยในโรงเรียนที่มีสภาพแตกต่างเช่น ขนาดโรงเรียน

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำลังทำอยู่ เพื่อที่จะได้จัดสภาพการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542ก). คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.

กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.

ประพันธ์ สุดโต. (2545). แนวทางในการพัฒนา บรรยากาศในโรงเรียนประถมศึกษา.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถ่ายเอกสาร.

ภavana โนนทวงศ์. (2544). บรรยากาศการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส

ในกลุ่มบูรพาสამคคี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.

- วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เริงชัย จงพิพัฒนสุข. (2543). **คู่มือผู้ปกครองและครู : การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วินัย แสงแก้ว. (2545). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษากับบรรยากาศโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปาคร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2542). **การเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุนทรี ดวงทิพย์. (2543). **การพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสัมฤทธิ์ผลของสมรรถภาพด้านการเรียนรู้ในสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Fincher, C. (1985). **Learning Theory and Research Higher Education Theory and Research**. New York : Agathon Press.
- Haffhines, Ruth Ann. (1984, September). "A Taxonomic Model for the study of the Effective Principal," **Dissertation Abstracts International**. 34 : 705 – A.
- Sutherland, Frankie. (1994). **Teachers Perceptions of School Climate**. (Online). Available : <http://Order.edrs.com/members/sp.cfm?NN=ED379214>.